PISA 2025 – en opsummering af hovedrapporten

Om PISA 2025 1
Kompetencer i de forskellig fag 2
Køn 3
Socioøkonomi 4
Digitalisering 5

Om PISA 2025

PISA (Programme for International Student Assessment) er en international undersøgelse af 15-årige elevers kompetencer inden for naturfag, matematik og læsning. I denne runde af PISA er elevernes kompetencer inden for fremmedsprog (engelsk) og 'læring i en digital verden' også undersøgt. Eleverne stilles derudover en række spørgsmål om dem selv, deres skole, deres trivsel samt deres holdninger og erfaringer med læring, undervisning og skolemiljø. Skolelederne på de deltagende skoler besvarer spørgsmål om deres skole.

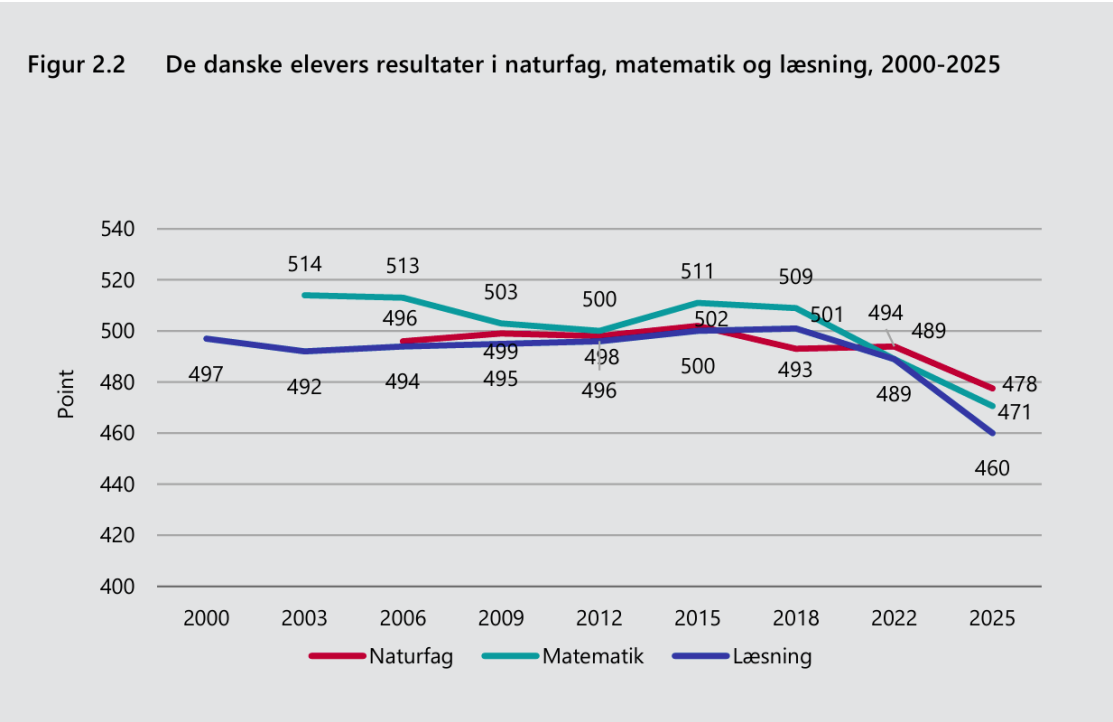
For flere informationer om PISA og mere detaljeret gennemgang af resultaterne, se bilaget med hovedrapporten fra VIVE eller følg linket: PISA 2025 – Hovedrapport fra VIVE

Kompetencer i de forskellig fag

De danske elevers resultater er markant lavere sammenlignet med tidligere PISA-undersøgelser med fald på 16, 19 og 29 point* i hhv. naturfag, matematik og læsning siden PISA 2022. Resultaterne fremgår af Figur 2.2 herunder.

*: PISA-resultaterne bliver opgjort på pointskalaer for hvert område, som testen måler på. Gennemsnittet for hver pointskala er sat til 500 point. Resultater over 500 point ligger over OECD-gennemsnittet, mens resultater under 500 ligger under OECD-gennemsnittet. Det betyder, at ca. 2 ud af 3 elever i OECD-landene vil score mellem 400 og 600 point inden for de undersøgte områder.

Figur 2.2 De danske elevers resultater i naturfag, matematik og læsning, 2000-2025

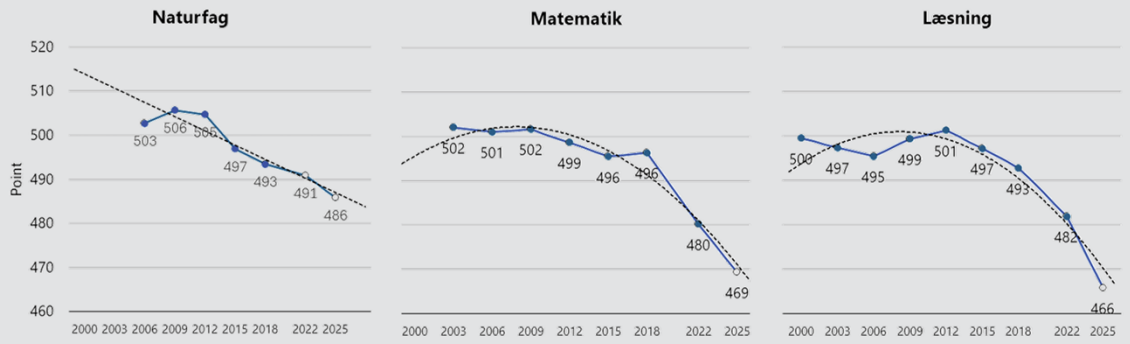
Kilde: Hovedrapport om PISA 2025 fra VIVE

De danske elever scorer på linje med OECD-gennemsnittet i naturfag og læsning, men over i matematik. Og generelt er udviklingen for de danske elever en del af en international tendens, som det fremgår af Figur 2.17 herunder. Også i de nordiske lande ses samme tendens.

Ikke desto mindre er der tale om et stort fald for de danske skoleelever, hvor andelen af elever, der klassificeres som "Lavt præsterende", er fordoblet i både læsning og matematik over de seneste 10 år.

PISA 2025 viser således, at danske elever har lavere kompetencer i naturfag, matematik og læsning sammenlignet med tidligere årgange og tilbage til de første PISA-målinger, men også, at tilbagegangen er en del af en international tendens.

Figur 2.17 PISA-resultater over tid, gennemsnit for OECD-lande

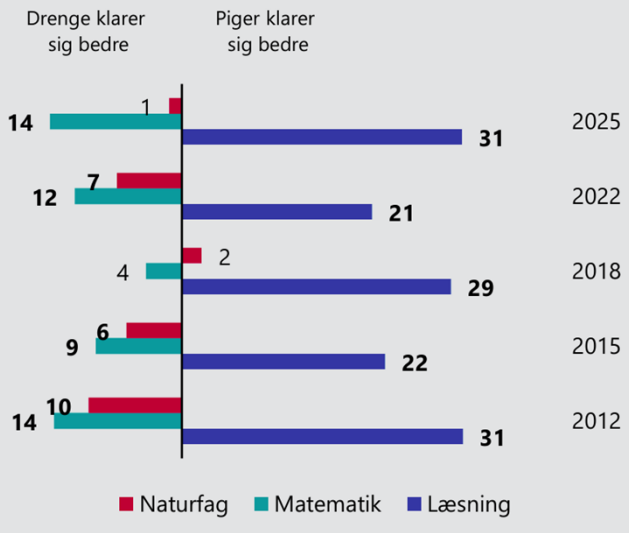
Kilde: Hovedrapport om PISA 2025 fra VIVE

Køn

I PISA 2025 scorer drenge i gennemsnit 478 point i naturfag, 478 point i matematik og 445 point i læsning. Der har således været gennemsnitlige tilbagegange for drengene på hhv. 19 point, 17 point og 34 point i de tre fagområder siden PISA 2022. I læsning er det nu over en tredjedel af drengene, der er lavt præsterende. Dette svarer til en stigning på 12 procentpoint siden PISA 2022.

Piger scorer i gennemsnit 477 point i naturfag, 463 point i matematik og 476 point i læsning. Der er dermed set tilbagegange på hhv. 13 point, 20 point og 24 point for pigerne i de tre fagområder siden PISA 2022. Næsten hver tredje pige er lavt præsterende i matematik.

Figur 3.3 Forskel i pointscore mellem piger og drenge i Danmark, 2012-2025

Anm.: Fed skrift angiver signifikante forskelle.

Signifikante forskelle er forskelle, som sandsynligvis ikke skyldes tilfældigheder.
Kilde: Hovedrapport om PISA 2025 fra VIVE

Forskellene i drengenes og pigernes præstationer i de forskellige fag på tværs af forskellige PISA-undersøgelser fremgår af Figur 3.3 herover. Pigerne klarer sig bedre i læsning end drengene, der omvendt klarer sig bedre i matematik. Der er ingen signifikant forskel mellem kønnene i naturfag i PISA 2025.

På trods af de pointerede kønsmæssige forskelle, som ses i de faglige kompetencer, skal der slutteligt gøres opmærksom på, at der stadig er et meget stort overlap i resultater drenge og piger imellem i de tre fagdomæner, forstået således, at elever af begge køn i langt overvejende grad opnår resultater inden for den samme spændvidde.

Socioøkonomi

Der er relativt lav socioøkonomisk ulighed i Danmark. Som det ses i Tabel 4.1 ses en variation på 0,82 på ESCS-indeks. Variabilitet er et mål for, hvor stor lighed, der er imellem eleverne i landet i forhold til deres værdier på ESCS-indekset. En relativt lav variabilitet betyder, at eleverne ligner hinanden socioøkonomisk, mens en høj variabilitet betyder, at der er stor socioøkonomisk forskel mellem eleverne i landet.

I Danmark er der relativt lille forskel mellem elevernes socioøkonomiske baggrunde, hvis man sammenligner det internationalt. Der er en forskel på 2,04 point på indekset mellem de danske elever, der ligger i den nederste del af indekset, og de elever, der ligger øverste del af indekset.

Værdierne er sammenlignelige i de nordiske lande. Der er større forskel i OECD som helhed end i Danmark med en variation på 0,92 og en forskel på 2,34 point mellem den øverste og nederste del af indekset.

Tabel 4.1 Elevers gennemsnit på ESCS-indekset i de nordiske lande og OECD

	Gennemsnit på ESCS-indekset	Variabilitet	Gns. 1. kvartil	Gns. 2. kvartil	Gns. 3. kvartil	Gns. 4. kvartil	Forskel øvre og nedre kvartil
Danmark	0,38	0,82	-0,76	0,22	0,79	1,29	**2,04**
Sverige	0,31	0,87	-0,91	0,17	0,74	1,24	**2,14**
Norge	0,42	0,85	-0,77	0,27	0,83	1,34	**2,11**
Finland	0,17	0,80	-0,94	-0,06	0,57	1,10	**2,04**
Island	0,35	0,79	-0,74	0,19	0,72	1,25	**1,99**
OECD	0,01	0,92	-1,23	-0,27	0,42	1,11	**2,34**

Kilde: Hovedrapport om PISA 2025 fra VIVE

Ca. 4 ud af 10 danske elever (~ 40%) i den nederste fjerdedel af det socioøkonomiske indeks klassificeres som “Lavt præsterende” i både naturfag, matematik og læsning. Det gør sig kun gældende for hhv. 14%, 17% og 20% i den øverste fjerdedel.

Socioøkonomisk baggrund har betydning for elevernes resultater i Danmark, men mindre end i mange andre lande. I Danmark forklares 9,6%, 8,1% og 6,8% af variationen i elevernes kompetencer i hhv. naturfag, matematik og læsning ud fra deres socioøkonomiske baggrund målt gennem ESCS-indekset. Elevernes socioøkonomiske baggrund ser altså ud til at have større betydning for kompetencerne i naturfag end i matematik og specielt læsning i Danmark.

Digitalisering

Danske skoler har meget stærke digitale rammer, men samtidig er digitale distraktioner en voksende udfordring.

Danmark placerer sig blandt de bedst præsterende lande, når det gælder adgang til og kvalitet af digitale ressourcer. Skolelederne i undersøgelsen vurderer generelt, at eleverne har gode digitale rammevilkår, og Danmark ligger også i topfeltet internationalt, når det gælder skolernes kapacitet til at anvende digitale ressourcer meningsfuldt i undervisningen.

PISA 2025 belyser også brugen af AI-chatbots som et nyt læringsredskab. Resultaterne peger på, at chatbotter allerede er blevet en del af mange elevers skoledag, men primært anvendes til at forklare fagligt stof, hjælpe med opgaver og understøtte læringsprocesser snarere end som et selvstændigt undervisningsværktøj.

På udfordringssiden viser rapporten, at flere danske elever oplever digitale distraktioner i undervisningen end tidligere. Dette gælder, selv om mange skoler har indført skærpede regler for mobiltelefoner og digitale medier. Andelen af elever på skoler med mobilforbud er steget markant siden 2022, og flere skoler har formelle retningslinjer for brug af digitale enheder. Alligevel oplever eleverne oftere, at digitale apparater og medier forstyrrer undervisningen. Rapporten peger derfor på, at problemet ikke alene kan løses gennem regler, men også handler om elevernes digitale vaner og brugsmønstre

Samtidig vurderer danske elever generelt digitale apparater og medier positivt som læringsredskaber. 85% er enige eller meget enige i, at digitale apparater og medier hjælper dem med at forstå komplekse begreber, mens 79% vurderer, at de gør undervisningens emner mere interessante. Resultaterne peger på, at danske elever ser digitale apparater og medier som værdifulde læringsredskaber. Samtidig viser

resultaterne også, at danske elever i stingende grad oplevede et pres for at være online og reagere på digitale henvendelser i undervisningen.